

- van 94 vierjarigen en 96 zes- tot zeveneneenhalfjarigen. Ned. Tijdschr. Tandheelkd. 78: 420-428.
5. *Erp, N. A. K. M. van, Meyer-Jansen, A. C.* (1966): Een experiment met kleutertandverzorging. Tijdschr. Soc. Geneesk. 44: 458-467.
 6. *Finlayson, D. A., Pearson, J. C. G.* (1967): Dundee dental health campaign. Br. Dent. J. 123: 535-536.
 7. *Kwant, G. W., Houwink, B., Backer Dirks, O., e.a.* (1969): Fluoride-toevoeging aan drinkwater. III. Resultaten van het onderzoek Tiel-Culemborg na 13½ jaar. Ned. Tijdschr. Tandheelkd. 76: 281-302.
 8. *Marthaler, T. M.* (1966): A standardized system of recording dental conditions. Helv. odontol. Acta. 10: 1-18.
 9. *Marthaler, T. M.* (1971): Statistical treatment of percentage inhibitions of human dental caries incremental data. Helv. odontol. Acta. 15: 15-28.

10. *Marthaler, T. M., König, K. G.* (1967): Der Einfluss von Fluortablettengaben in der Schule auf den Kariesbefall 6- bis 15jähriger Kinder. Schweiz. Monatsschr. Zahnheilkd. 77: 539-554.
11. *Plasschaert, A. J. M.* (1972): Preventieve maatregelen en gebitsgezondheid bij schoolkinderen van 7 - 9 jaar. Een klinisch-experimenteel onderzoek naar het effect van motiverende en informatieve beïnvloeding en van fluoride-tabletten op tandcariës. Proefschrift, Nijmegen.
12. *Snedecor, G. W., Cochran, W. G.* (1967): Statistical methods. 6th ed. Iowa State Univ. Press. Ames.
13. *Stadt, Z. M., Blum, H. L., Kent, G. W., e.a.* (1963): Direct mail dental motivation of parents of three-year old children. Am. J. Public Health. 53: 572-581.
14. *Starkey, P. E.* (1962): A study of four methods of presenting dental health information to parents. J. Dent. Child. 29: 11-15.

Adres: A. J. M. Plasschaert,
Prof. Dr. K. G. König,
Philips van Leydenlaan 25,
Nijmegen

BOEKBESPREKINGEN

Onder hoofdredactie van J. J. Pindborg: *International Journal of Oral Surgery*. Munksgaard International Publishers Ltd., Kopenhagen.

Op het gebied van de mondheelkunde worden in de Engelse en Duitse taal enkele goede tijdschriften uitgegeven.

De American Journal of Oral Surgery is een uitgave van de American Society of Oral Surgeons; het blad Oral Surgery, Oral Medicine and Oral Pathology is het officiële orgaan van een aantal Amerikaanse verenigingen voor mondheelkunde, orale pathologie, röntgenologie en endodontie. In Engeland beschikt de mondheelkunde over de British Journal of Oral Surgery, terwijl ook in Duitsland tijdschriften worden uitgegeven welke ten dele betrekking hebben op dit onderdeel van de tandheelkunde.

Deze tijdschriften hebben een nationaal karakter; de redactie is dienovereenkomstig samengesteld. De meeste publikaties zijn een weerspiegeling van datgene wat zich in de mondheelkunde in het eigen land voltrekt, zij het dat in beperkte mate ook wel bijdragen worden geaccepteerd van het specialisme mondheelkunde in andere landen. De toenemende ontwikkeling van het specialisme mondheelkunde in allerlei landen deed de behoefte gevoelen aan een tijdschrift van een meer internationaal karakter met een internationaal samengestelde redactie. Het is dan ook een nuttig initiatief geweest van de „International Association of Oral Surgeons” om zelf een officieel tijdschrift uit te geven.

Vooraf door de activiteit van de huidige voorzitter van de I.A.O.S., Dr. J. Rud uit Kopenhagen, kan nu melding worden gemaakt van het verschijnen van de *International Journal of Oral Surgery* waarvan inmiddels twee afleveringen zijn verschenen.

De in mondheelkundige kringen overal bekende Prof. J. J.

Pindborg uit Kopenhagen is bereid gevonden het hoofdredacteurschap op zich te nemen. De overige 22 redactieleden zijn afkomstig uit allerlei landen met een grote geografische spreiding.

Het door de Deense uitgeverij Munksgaard uitgegeven blad maakt een bijzonder verzorgde indruk. De kwaliteit van het papier en mede daardoor ook van de afbeeldingen, is uitstekend. Behalve wetenschappelijke bijdragen, dient het blad ook voor de berichtgeving van de I.A.O.S. en de afzonderlijke nationale organisaties.

Er is alle aanleiding om dit tijdschrift een goede toekomst toe te wensen. Naar mijn mening behoort elke specialist en aanstaande specialist in de mondheelkunde op dit blad geabonneerd te zijn. Voor leden van de I.A.O.S. bedraagt de abonnementsprijs op dit blad, dat tenminste zesmaal per jaar met telkens 64 pagina's verschijnt, 20 U.S. dollars. Voor niet-leden is de abonnementsprijs ruim 7 dollar hoger.

Men kan zich abonneren bij: Munksgaard International Publishers Ltd., 35 Nørre Søgade, DK - 1370, Kopenhagen K, Denemarken.

W. A. M. van der Kwast

Voordrachten symposium „Oral hygiene” (bijeengebracht door A. Frandsen): *Oral hygiene*. 160 pag. Munksgaard, Kopenhagen 1972. Prijs Dan. Kr. 40,—.

Diegenen, die zoeken naar een duidelijk overzicht van wat er op dit moment bekend is omtrent (één van de belangrijke preventieve middelen) *mondhygiëne*, vinden in dit boekje een goed aanknopingspunt.

Asger Frandsen verzamelde in dit werk de lezingen, die gehouden werden in het kader van het symposium „Oral Hygiene” medio mei 1971 te Malmö.

Tevens wordt na elk onderwerp een kort verslag gegeven van de discussies en conclusies van de deelnemers, die

voornamelijk uit de Scandinavische landen afkomstig waren. De onderwerpen die hier per hoofdstuk de revue passeren zijn: de uitwisselingsprocessen aan het tandoppervlak, de mechanische reiniging van de mond met verschillende hulpmiddelen, de chemische reiniging, motivatiemethoden en -middelen, training en tewerkstelling van hulpkrachten en de evaluatiemethoden van tandheelkundige verzorgingssystemen.

Juist nu er veel meer nadruk gelegd wordt op een meer rationele benadering van de mondhygiëne en de problemen die zich voordoen bij het motiveren van de patiënt hiertoe, kan een boekje als dit goede diensten bewijzen. De lezer dient zich echter wel te realiseren, dat de inhoud slechts een beknopt overzicht geeft en dat additionele literatuur noodzakelijk is om een goed inzicht te krijgen. Dit wordt door de soms zeer uitgebreide literatuurlijst evenwel makkelijk gemaakt.

Een boek, dat goed leesbaar is en nuttige informatie geeft!
H. H. Tan

H. C. Killey: *Fractures of the mandible*. 2e druk, 72 pag., 42 afb. John Wright & Sons Ltd., Bristol 1972. Prijs 75 p.

H. C. Killey: *Fractures of the middle third of the facial skeleton*. 2e druk, 78 pag., 39 afb. John Wright & Sons Ltd., Bristol 1972. Prijs 90 p.

Door de uitgever John Wright wordt een aantal boekjes verzorgd, welke verschijnen in de serie „A dental practitioner handbook”. In deze serie zijn enkele exemplaren verschenen welke voor de specialist mondheekunde van waarde zijn, zoals „Drugs in dentistry”, „An outline of oral surgery” en beide hier aangekondigde boekjes, waarvan nu een tweede druk is verschenen.

Door de beperkte omvang van de boekjes - en daardoor ook lage aanschaffingsprijs - is de gegeven informatie onvoldoende voor de specialist. Voor de student in de tandheekunde zijn beide uitgaven echter sterk aan te bevelen. Van de a.s. tandarts mag worden verwacht, dat hij enig inzicht heeft in de onderzoeksmethoden, de symptomen, het röntgenonderzoek en de wijze van behandeling van fracturen van het aangezicht.

Deze basale informatie wordt door Killey op heldere en beknopte wijze in goed leesbaar Engels gegeven.

Killey is een Brit; het kan dus niet anders of ook aan de voor Engelsen onmisbare capsplint wordt aandacht geschonken.

Voor onderwijs doeleinden zijn deze twee boekjes uitermate geschikt, afgezien dan van de capsplint.

W. A. M. van der Kwast

H. Letzel: *Adaptatie en tandheelkundige restauratie*. Dissertatie Katholieke Universiteit Nijmegen. 181 pag.

De kwaliteit van een tandheelkundige restauratie wordt in belangrijke mate bepaald door de adaptatie van het materiaal aan de caviteitswand. De thans beschikbare tandheelkundige materialen sluiten de caviteit niet volledig af. Om een

uitspraak te kunnen doen over de kwaliteit van een restauratie, is het van belang om kwantitatief de mate van adaptatie te kennen. In dit proefschrift wordt zeer uitvoerig een methode beschreven waarmee adaptatie van een tandheelkundige restauratie kwantitatief kan worden bepaald. De gebruikte geometrische methode valt uiteen in drie delen, n.l. de adaptatie aan de caviteitsrand, de adaptatie aan de caviteitswand en de aanpassing van het grensvlak van de restauratie aan de caviteitswand. Uit het werk komt duidelijk naar voren het gelijktijdig onderzoek van adaptatie en adaptabiliteit de belangrijkste kwantitatieve informatie over de adaptatie van een restauratie geeft.

De auteur geeft in hoofdstuk IV een uitgebreide beschouwing van de fouten die van invloed zijn op het welslagen van een kwantitatief geometrisch wandadaptatie-onderzoek.

Om de waarde van de methode te toetsen werden de adaptatie van conventioneel en sferisch amalgaam onderzocht. Dit deel van het werk toont aan dat de wandaansluiting, berekend voor de gemiddelde spleetbreedte, voor het conventioneel amalgaam gunstiger is dan voor restauraties met sferisch amalgaam. Een interessant resultaat was daarnaast dat geen correlatie tussen de mate van adaptatie en het dimensionaal gedrag kon worden vastgesteld. Ook kon worden geconcludeerd dat een zuurbehandeling van het caviteitoppervlak de adaptatie gunstig beïnvloedt.

In hoofdstuk VII wordt nagegaan in hoeverre de hier besproken adaptatiemethode is toe te passen onder meer op met de kliniek overeenkomende omstandigheden.

Het proefschrift bevat een uitvoerige literatuurlijst van de behandelde onderwerpen van ± 1850 tot heden.

De uitvoering van het proefschrift, alsook het illustratiemateriaal, is van zeer goede kwaliteit.

Samenvattend kan worden gezegd dat het proefschrift aan lezers die zich in de adaptatie van de tandheelkundige materialen interesseren zeer veel waardevolle specialistische informatie verschaft. Daarnaast geeft het een duidelijk beeld van de huidige stand van zaken op dit gebied en de problemen die zich daarbij voordoen.

Het feit dat de schrijver dikwijls zijn conclusies later weer sterk relativeert, moet als een van de zwakke punten van dit proefschrift worden aangemerkt.

J. Arends

Voordrachten IX International Congress of Anatomists (bijeengebracht door G. H. Schumacher): *Morphology of the maxillo-mandibular apparatus*. 204 pag. VEB Georg Thieme Verlag, Leipzig 1972.

Dit 204 pagina's tellende boek bevat 30 voordrachten, die gehouden zijn tijdens het symposium „Morphology of the maxillo-mandibular apparatus” in het kader van het negende internationale congres van anatomen, gehouden in 1970 te Leningrad.

Het is ondoenlijk om de veelheid aan informatie, die in dit boek te vinden is, kort samen te vatten.

In overeenstemming met de huidige tendens in de ontwikkeling van het biologisch onderzoek is ook het kauwstelsel steeds meer onderwerp van buitengewoon veelsoortig experimenteel onderzoek. Het is daarom verhe-

gend te noemen, dat niet alleen anatomen, embryologen en histologen, maar ook paleontologen, antropologen, zoölogen, fysici, fysiologen en clinici, behoren tot de auteurs van de verschillende artikelen. Omdat bovendien alle auteurs gekenschetst kunnen worden als erkende experts op hun terrein, is het niet verwonderlijk, dat het boek een schat aan informatie verschaft over de huidige stand van zaken wat betreft het inzicht in het ontstaan, de structuur en de functie van de verschillende componenten van het kauwstelsel.

Zoals verwacht mocht worden zijn de verschillende lezingen verslagen van zeer specifiek gericht onderzoek. Dit houdt in, dat het boek vooral voor diegenen van zeer grote waarde kan zijn, die zich bezig houden met tandheelkundig onderzoek, dit temeer, omdat elke lezing voorzien is van een actuele en vaak uitgebreide literatuurverwijzing.

G. L. J. M. Honée

Dr. N. E. A. Myrberg: *Over de oorzaken van de hazelip en het gespleten verhemelte*. Inaugurele rede Universiteit van Amsterdam. 15 pag. Stafleu & Tholen N.V., Leiden 1972.

In deze rede, gehouden op 16 oktober 1972, gaat de nieuwbenoemde hoogleraar in op enkele aspecten van de in de titel genoemde afwijkingen. Ze berusten op erfelijke en milieu-invloeden, waarbij erop gewezen moet worden dat de solitaire verhemeltespleet een geheel andere genetische achtergrond heeft dan de gespleten lip al dan niet gecombineerd met een gespleten verhemelte (Fogh-Andersen). Van de milieu-invloeden zijn er enkele te noemen welke waarschijnlijk samenhangen met de besproken afwijkingen; infectieziekten, endocriene stoornissen en geneesmiddelen-gebruik van de moeder tijdens de zwangerschap zouden een rol spelen.

De behandeling eist een multidisciplinaire benadering,

waarbij de orthodontist een belangrijke rol speelt bij de begeleiding van de groei van het aangezicht. De benodigde kennis betreffende de groei zal hij zich eigen moeten kunnen maken tijdens zijn opleiding. De benadering van schisispatiënten moge als een voorbeeld gelden voor het feit dat het voor een orthodontische afdeling belangrijk is om samenwerking met vele andere disciplines na te streven.

Het feit dat Dr. Myrberg deze inaugurele rede in goed Nederlands heeft uitgesproken - een taal waarin zelfs vele landgenoten zich nauwelijks behoorlijk weten uit te drukken - roept verwachtingen op. Het is te wensen dat Professor Myrberg deze en uiteraard ook zijn eigen verwachtingen gestalte weet te geven, zodat hij, zijn afdeling en de tandheerkunde in Nederland gedurende vele jaren er wél bij waren.

H. Boersma

F. Markwardt: *Therapie der Blutstillungsstörungen*. 193 pag., 17 afb., 15 tab. Johann Ambrosius Barth, Leipzig 1972. Prijs 33,40 DM.

In dit in het Duits geschreven boekje wordt op prettig leesbare en overzichtelijke wijze de problematiek van de stollingsstoornissen behandeld. Hoewel de auteurs het niet speciaal hebben bestemd voor de tandheerkundige of mondheerkundige praktijk, besteden zij toch voldoende aandacht aan de meest voorkomende problemen met betrekking tot de stolling, waar de tandarts of specialist mondheerkunde mee te maken krijgt. Dit betreft natuurlijk in de eerste plaats de lijder aan hemofilie, maar ook de patiënt die anticoagulantia gebruikt en die extractie moet ondergaan.

Het boekje kan zeker worden aanbevolen voor de tandheerkundige student. Doch ook voor de tandarts en de tandarts-specialist mondheerkunde kan het van waarde zijn.

I. van der Waal

EXCERPTA ODONTOLOGICA

Correspondentie deze rubriek betreffende te richten aan:
A. C. Lamers, Rijksweg 217, Heumen (Gld.).

Bij de vermelding van de publikaties werden tot nu de tijdschriften aangegeven door middel van afkortingen, die opgesteld zijn door de oprichters van de rubriek Excerpta odontologica in 1949. Van nu af aan zullen de afkortingen worden gebruikt die vastgesteld zijn in 1970 door het „Standards Committee Z 39” van het American National Standards Institute.

Sectie II Cariësonderzoek

819. **The current clinical status of fissure sealants.**
R. H. Roydhouse, A. S. Richardson. J Can Dent Assoc 38: 219, 1972.

Sinds Hyatt in 1928 voor het eerst het voorstel deed, fissuren profylactisch te restaureren, heeft dit probleem de gemoederen in de tandheerkunde beziggehouden. De weerstanden waren niet gering, want het spreekt vanzelf dat de practicus aarzelt om over te gaan tot het prepareren van tot dan toe gave pits en fissuren; aan de andere kant moet echter worden toegegeven dat de kans op aantasting zó groot is, dat er aanleiding bestaat, deze aarzeling te overwinnen. Daar komt nog bij dat de morfologische en anatomische omstandigheden in fissuren - van nature al leidend tot voedselretentie - nog wordt verslechterd door het vaak gebrekkelijk aaneensluit-